

**ALLMÄNNA AVTALSVILLKOR
FÖR KOPIERING I SKOLORNA
LÄSÅREN 2010/2011, 2011/2012,
2012/2013**

1. Ändamål

Såväl lärare som elever har pedagogiska och praktiska behov av att kunna kopiera upphovsrättsligt skyddat material för sin undervisning. Dessa behov kan endast till begränsad del tillgodoses inom ramen för den upphovsrättsliga lagstiftningen. För att få kopiera måste lärarna och eleverna därför normalt inhämta upphovsrättsinnehavarnas medgivande. För att tillmötesgå lärarnas och elevernas kopieringsbehov och underlätta deras undervisning har parterna träffat detta avtal, varigenom upphovsmän och förläggare mot ersättning upplåter viss rätt att kopiera upphovsrättsligt skyddade verk. Parternas syfte med avtalet är – förutom att tillgodose nämnda behov – att skapa klarhet om kopieringsrättens omfattning. Mot denna bakgrund har följande överenskommelse träffats.

2. Definitioner

I avtalet förstås med

skola: den skolenhet eller liknande där utbildning som avses i 3 bedrivs,

undervisning: undervisning och därmed jämförbar pedagogisk verksamhet såsom fria aktiviteter, meddelande av studie- och yrkesorientering, ledning av timme till förfogande och skilda organisationers information till eleverna,

lärare: varje person som leder undervisning,

elev: varje person som deltar i undervisning,

verk: litterärt eller konstnärligt verk, eller del därav, till vilket upphovsrätt gäller enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, fotografisk bild enligt 49 a § upphovsrättslagen samt katalog, tabell eller annat dylikt arbete enligt 49 § upphovsrättslagen,

skrift: bok, häfte, kompendium, broschyr, notblad och liknande samt tidning, tidskrift eller annan periodisk skrift som innehåller ett eller flera verk,

diabild: stordia/overhead eller småbild för projektion,

engångsmaterial: blanketter och sidor som är framställda i syfte att användas av elev för ifyllande av svar eller dylikt,

block eller bunt: förlagsproducerat läromedel som levereras i block eller bunt och som omfattar minst tio likadana exemplar som avser tester och prov, kartläggning av attityder och intressen eller utgör stimulansmaterial för samtal eller andra liknande uppgifter,

rättsinnehavare: den som på grund av lag eller avtal innehar rätt att medge sådan kopiering som avses i detta avtal.

3. Utbildningar som omfattas av avtalet

Avtalet gäller för varje utbildning som kommunen/landstinget eller regionen är eller under avtalstiden blir huvudman för och som står eller ställs under tillsyn av Skolverket eller Folkbildningsrådet.

I kommuner gäller avtalet således lärare och elever i deras undervisning i kommunala förskoleklasser, grundskolor, gymnasieskolor, kommunal vuxenutbildning och påbyggnadsutbildningar samt kommunal utbildning i svenska för invandrare (SFI). Avtalet gäller vidare kommunala särskolor, kommunala skolors uppdragsutbildning, samt såvitt avser Göteborgs, Malmö och Gotlands kommuner även gymnasieutbildningar, som annars bedrivs av landsting.

I landsting och regioner gäller avtalet således lärare och elever i deras undervisning i landstingets/regionens gymnasieskolor, folkhögskolor och vuxenutbildning. Avtalet gäller vidare landstingets/regionens uppdragsutbildning vid gymnasie- och folkhögskolor.

Kommunen/landstinget eller regionen kallas nedan licenstagare.

4. Utgångspunkter för avtalet

Den rätt att kopiera för privat bruk som följer av 12 § första stycket upphovsrättslagen ska inte tas i anspråk av läraren i stället för den rätt till kopiering som upplåts genom detta avtal.

Avtalet berör inte den rätt att kopiera som följer av annan bestämmelse i upphovsrättslagen än 12 § och 42 c §.

5. Kopieringsmetoder

Avtalet omfattar alla former av grafisk, fotografisk eller liknande kopiering.

Avtalet omfattar även digital kopiering, nämligen kopiering av digitalt lagrade verk (t.ex. nedladdning från Internet, kopiering från CD-rom), digitalisering av verk i analog form (t.ex. skanning) samt utskrift av digitalt lagrade verk.

6. Vem som får kopiera

Lärare och elever har rätt att kopiera enligt avtalet. Lärare kan uppdra åt annan att utföra kopieringen. Kopieringen får ske endast för lärarens och elevens egen undervisning.

Läraren får kopiera för annan lärares behov endast om de gemensamt har planerat det aktuella undervisningsavsnittet.

7. Vad som får kopieras

Det är enligt avtalet och på grund av 42 c § upphovsrättslagen tillåtet att enligt nedan angivna regler kopiera ur alla offentliggjorda svenska och utländska verk oavsett om rättsinnehavaren företräds av avtalsslutande organisation eller inte.

8. Lärarens kopiering till sig själv

Lärare får till sig själv framställa ett exemplar av ett verk i form av papperskopior. Verket får i sådana fall kopieras i sin helhet.

9. Lärarens och elevens kopiering

9.1 Endast komplettering

Kopiering enligt 9.2-9.7 nedan är endast tillåten för att komplettera sådana förlagsutgivna läromedel, vilka varje elev normalt förutsätts ha tillgång till i undervisningen. Detta innebär att det inte är tillåtet att kopiera för att ersätta eller nedbringa anskaffningen av utgivna läromedel.

9.2 Antal exemplar som får kopieras

Läraren får endast framställa så många exemplar att lärarens elever får var sitt och läraren själv får några.

9.3 Antal sidor som får kopieras

Om förlagan utgörs av en pappersutgåva får läraren om inte annat anges i 10, under samma kalenderhalvår och för samma elever, högst kopiera eller skanna 15 procent av antalet sidor i skriften, dock inte mer än 15 sidor. Om ett visst avsnitt, till exempel ett kapitel ur en bok, behöver kopieras och detta omfattar någon eller några få sidor mer än 15 procent respektive 15 sidor, får kopieringen dock avse hela avsnittet.

Om förlagan är digital får digital kopia eller utskrift göras med motsvarande maximalt 15 sidor i A4-format för samma elever under samma kalenderhalvår, om inte annat anges i 10.

Eleven får kopiera för sin egen undervisning på motsvarande sätt som anges i första och andra stycket.

9.4 Digitalt tillhandahållande

Digitala kopior som framställts enligt avtalet får tillhandahållas och föras över av läraren uteslutande till sina egna elever för sin undervisning, exempelvis på skolans interna nätverk, med e-post eller fysisk lagringsenhet (t.ex. USB-minne).

Digitala kopior som framställts enligt avtalet får tillhandahållas och föras över av eleven till sin lärare och eleverna i sin undervisningsgrupp för undervisningen på motsvarande sätt som anges i första stycket.

9.5 Digital lagring

Digitala kopior får enbart vara åtkomliga för läraren och lärarens elever i en undervisningsgrupp. Elevernas åtkomst begränsas till det aktuella läsåret.

9.6 Kopiering av notmaterial

Utöver bestämmelserna i 8-9.5 gäller följande beträffande visst notmaterial.

- a) Om i ett samlingsverk, som innehåller noter, ingår enskilt musikaliskt verk eller helt avsnitt av verk som finns tillgängligt på marknaden i separat tryck får ur det enskilda ver-

ket endast kopieras en femtedel (20 %) av antalet notsidor. Denna andel får uppräknas till närmast antal hela sidor.

- b) Körmaterial och lösa stämmor som ingår i ensemble- och orkestermaterial och som finns tillgängliga på den svenska marknaden i separat tryck får inte kopieras.

Med uttrycket *finns tillgängliga på den svenska marknaden* menas att notutgåvorna finns tillgängliga hos utgivaren eller den distributör från vilken skolan normalt förvärvar noter.

Kravet på tillgänglighet är uppfyllt om på förfrågan hos distributör och/eller utgivare endera förklarar sig kunna leverera önskat antal exemplar inom skäligen leveranstid.

- c) Kopiering av musikaliskt verk för offentligt framförande är inte tillåten, om framförandet avses ske inför en annan krets än den som huvudsakligen består av lärarens klass och elevernas föräldrar.

9.7 Framställning av OH- och digitala presentationsbilder m.m.

Med beaktande av övriga regler i detta avtal får läraren framställa ett eller flera exemplar i form av diabild för användning uteslutande för de egna eleverna under det aktuella läsåret.

Duplikat av upphovsrättsligt skyddad diabild får dock inte framställas.

Exemplar får även framställas av läraren och eleven i digital form för att projiceras med presentationsprogram. Åhörarkopior av sådana digitala presentationsbilder får skrivas ut och delas ut till eleverna.

Av videogram och film, som är avsedd att visas i form av rörliga bilder, får endast enstaka bild kopieras.

10. Undantag från rätten att kopiera

Läraren och eleven får inte kopiera

- sådant läromedel enligt 9.1 som eleverna har tillgång till jämte studiematerial som hör till detta,
- engångsmaterial och material som levereras i block eller bunt,
- digitalt lagrade verk, exempelvis e-läromedel och on-line-databas, om licenstagaren eller skolan ingått annat avtal med rättsinnehavare som reglerar sådan exemplarframställning,
- om en rättsinnehavare har meddelat förbud mot kopiering av dennes verk hos Sveriges Kommuner och Landsting eller någon av organisationerna.

11. Ideell rätt och källangivelse

Läraren och eleven är skyldig att respektera den ideella rätten och tillse att källan samt upphovsmannens respektive fotografens namn framgår på eller i anslutning till kopiorna.

12. Kopiering utöver avtalet

Kopiering utöver vad upphovsrättslagen eller avtalet medger kan endast ske efter tillstånd av rättsinnehavarna. Förfrågan om sådant tillstånd kan ställas till upphovsmännen och/eller det förlag som har gett ut verket.

Organisationerna åtar sig att verka för att tillstånd lämnas när förlagsutgivna läromedel inte finns för den aktuella utbildningen eller kursen eller inte finns tillgängliga på den svenska marknaden.

13. Information och insyn

Licenstagaren förbinder sig att tillse att berörd personal och den som har rätt att kopiera enligt detta avtal är informerade om bestämmelserna i avtalet.

Licenstagaren ska utse en befattningshavare som kontaktperson gentemot organisationernas gemensamma förvaltningsorganisation Bonus Presskopia i frågor som rör avtalet. Parterna är överens om att licenstagaren svarar för att enskilda befattningshavare inom organisationen inte bryter mot avtalets regler.

Organisationerna genom Bonus Presskopia har rätt att få de upplysningar om tillämpningen av avtalet som organisationen efterfrågar. Detta kan, efter överenskommelse med kontaktperson, ske till exempel genom besök på arbetsenheter eller genom att utvald skola eller centralt tryckeri under en begränsad period för granskning tillhandahåller Bonus Presskopia extra kopior av allt som kopieras för undervisningen.

Om licenstagaren uppdrar åt ett externt företag att utföra kopiering för undervisning förpliktar sig licenstagaren gentemot organisationerna att i avtal med företaget tillförsäkra organisationerna genom Bonus Presskopia rätt enligt tredje stycket.

14. Överträdelser

Intrång i upphovsmännens rättigheter enligt upphovsrättslagen kan medföra straff (böter eller fängelse), skadestånd och beslag av olovligt framställt material eller förstöring därav.